

Norsk kulturfonds årsrapport på scenekunstområdet 2020

Innhold

Rapportens formål og oppbygging	3
Scenekunst i kulturfondet	4
Avsetning i Norsk kulturfond, etter fagområde 2020	4
Fagutvalg	5
Fordelingsbudsjett	6
Behandling av søknader	7
Pandemien og uforutsigbarhetens år	7
Tiltak for å avhjelpe et scenekunsthelt i krise	7
Tilleggsbevilgninger	7
Hets mot scenekunstnere	8
Søknader og tildelinger på scenekunsthområdet i 2020	9
Virkemidlene/tilskuddsordningene	10
Forprosjekt scenekunst	10
Tilskuddsordningene for fri scenekunst – prosjekt (dans og teater)	13
Tilskuddsordningen for fri scenekunst – kunstnerskap	15
Tilskuddsordningen for formidling/gjestespill	17
Arrangørstøtte scenekunst	20
Regionale kompetansesentra for dans	23
Scenekunsthfaglige tiltak og publikasjoner	26
Ny kunnskap om formidling av scenekunst og musikk	28
Kunnskapsutvikling om formidling	28

Forside: Forestillingen Sacrificing med Hooman Sharifi/impure company og Motorpsycho. (Foto: Arash a. Nejad / nyebilder)

Rapportens formål og oppbygging

Med denne årsgjennomgangen for 2020 ønsker administrasjonen i Kulturrådet å bidra til større åpenhet rundt Kulturrådets arbeid på fagområdet scenekunst. Målsettingen er å lage en årlig rapport, også i de kommende år, som skal styrke kunnskapen om Kulturrådet og om Kulturrådets virkemidler, forvaltningen og arbeidsmåter. Samtidig skal oppsummeringen gi et innblikk i tendenser i søknadsmaterialet på scenekunstmrådet i 2020 og informere om viktige diskusjoner i utvalgene og i administrasjonen gjennom dette året.

Etter et kapittel om søknadsbehandlingen, utvalgenes sammensetning og de økonomiske rammene for fagområdet scenekunst i 2020, følger informasjon om de spesielle utfordringene som scenekunstfeltet ble påført i kjølevannet av utbruddet av pandemien. Det redegjøres også for forvaltningens virkemidler for å bøte på de begrensningene pandemien satte for aktiviteten i scenekunstfeltet.

Kapittelet om virkemidlene/tilskuddsordningene preges også av hvilke konsekvenser pandemien hadde for tilfanget av søknader på hver enkelt ordning og om hvilken fleksibilitet som ble avgjørende i behandlingen av søknader om avlysninger, utsettelse og prosjektendringer. Dette kapittelet baserer seg på saksbehandlernes årlige rapporteringer fra hver enkelt ordning og gir også et innblikk i tendenser i søknadsmaterialet.

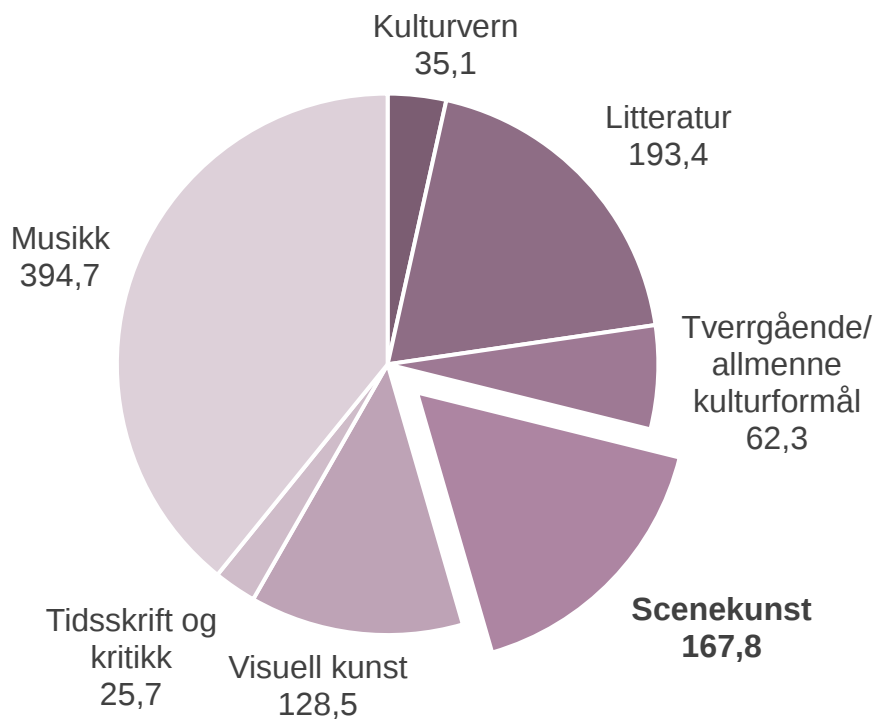
Det siste kapittelet sier noe om hvilke kunnskapsprosjekter som er igangsatt som berører scenekunstmrådet og som vi har store forventninger til.

Scenekunst i kulturfondet

Kulturrådet forvalter noen av de mest sentrale tilskuddsordningene for fri scenekunst. Disse ordningene bidrar til at scenekunst på høyt kunstnerisk nivå utvikles, skapes og formidles. Gjennom tildelinger basert på fagkunnskap og kunstnerisk skjønn skal Kulturrådet bidra med en dynamisk og nyansert forståelse av kunstnerisk kvalitet.

Kulturrådet skal bidra til å gjøre samtidens frie scenekunst tilgjengelig for flest mulig og er opptatt av å rekruttere nye arrangører og styrke infrastrukturen for visning av scenekunst rundt om i landet. Samtidig er Kulturrådet opptatt av at norsk scenekunst av høy kvalitet vises på internasjonale arenaer.

Avsetning i Norsk kulturfond, etter fagområde 2020

Tall i millioner kroner

Rådet for Norsk kulturfond (Foto: Marta Anna Løvberg)

Fagutvalg

Rådet oppnevner sine egne faglige utvalg innenfor ulike fagområder og satsningsområder. På scenekunstmrådet er det oppnevnt tre fagutvalg for perioden 2020 – 2021. Utvalgene består av høyt kvalifiserte scenekunstnere med ulike bakgrunner fra scenekunstfeltet; faglig utvalg for teater, faglig utvalg for dans og faglig utvalg for scenekunst.

Utvalg under Norsk kulturråd scenekunstmrådet 2020-2021

Faglig utvalg for teater

- Deise Nunes (leder), Agder
- Bente Synnøve Andersen, Troms og Finnmark
- Petter Width Kristiansen, Oslo
- Magnus Myhr, Oslo
- Roar Sletteland, Vestland

Faglig utvalg for dans

- Peder Horgen (leder), Agder
- Belinda Braza, Oslo
- Sigurd Johan Heide, Troms og Finnmark
- Solveig Styve Holte, Møre og Romsdal
- Inès Moldskred-Belli, Oslo

Faglig utvalg for scenekunst

- Camara Lundestad Joof (leder), Oslo
- Tormod Carlsen, Oslo
- Ibrahim Fazlic, Trøndelag
- Siri Broch Johansen, Troms og Finnmark
- Therese Markhus, Rogaland
- Amund Sjølie Sveen, Viken

Vararepresentanter for scenekunstutvalgene

- Ingunn Rimestad, Oslo
- Håkon Mathias Vassvik, Oslo

Til flere av ordningene er det anledning til å søke flerårige tilskudd. I fordelingsbudsjettet framkommer tidligere tilsagn til det aktuelle budsjettåret (2020) i den siste kolonnen. Tidligere tilsagn kan også gjelde avgrensede enkeltprosjekter, men i hovedsak er tilsagnene ment å bidra til langsiktighet og forutsigbarhet for scenekunstnerne gjennom flerårig virksomhetsstøtte.

Fordelingsbudsjett

Tildelingsbrevet fra Kulturdepartementet angir hvor store avsetningene skal være innenfor de ulike fagområdene. Hvert år vedtar rådet fagområdenes fordelingsbudsjett i sitt første årlige møte. Fordelingsbudsjettet vedtas på bakgrunn av tilrådninger fra de faglige utvalgene og administrasjonens medarbeidere. Fordelingsbudsjettet på scenekunstmrådet gir informasjon om den totale økonomiske rammen for scenekunstmrådet i kulturfondet, men også om hvordan pengene fordeles på de scenekunsthaglige tilskuddsordningene. Ved behov kan rådet foreta justeringer i de ulike fordelingsbudsjettene i løpet av budsjettåret.

Fordelingsbudsjett 2020 Scenekunst

Tilskuddsordningens navn	Fordeling 2019	Fordeling 2020
Formidlingsordningen/Gjestespill	8 000	8 000
Fri scenekunst - teater	33 000	33 847
Fri scenekunst - dans	26 000	26 689
Fri scenekunst - kunstnerskap	52 678	53 350
Scenekunstfaglige tiltak og publikasjoner	4 500	5 000
Regionale kompetansesentra for dans	5 900	6 700
Arrangørstøtte scenekunst	16 812	16 812
Forprosjektordningen - scenekunst	7 791	7 791
Driftsstøtte - Scenekunstformål	10 252	9 576
Sum	164 933	167 765

Tallene i tabellen viser kroner i hele tusen.

Behandling av søknader

Søknadene som kommer inn til de ulike tilskuddsordningene som ligger i Kulturfondet gjennomgår alltid to-trinns behandling. Først blir søknadene behandlet i administrasjonen før de sendes til utvalgene med en faglig tilrådning. Alternative behandlingsprosesser kan forekomme i spesielle situasjoner. Det er normalt de faglige utvalgene som behandler søknadene i møter og det er alltid medlemmene i utvalget som avgjør hvilke prosjekter som skal prioriteres for tilskudd. I 2020 ble de fleste utvalgsmøtene avholdt digitalt. Ved dissens i utvalget eller i behandlingen av søknader som i vurderingen reiser spesielle og prinsipielle spørsmål, løftes saken til endelig vedtak i rådet.

Pandemien og uforutsigbarhetens år

2020 ble imidlertid ikke året som skulle stå i forutsigbarhetens tegn. Etter pandemiutbruddet i mars måned ble hele kulturfeltet rammet sterkt. For en kunstart som scenekunst som i sitt utgangspunkt baserer seg på at mennesker; utøvere og publikum, møtes i tid og rom, fikk pandemien store konsekvenser. I rapporten *Koronakrisen og kultursektoren – endringer i aktivitet i mars og april 2020* (Menon april 2020) ble det fastslått at et samlet inntektstap for scenekunstbransjen lå på 42 % som resultat av smittevernreglene som ble innført i mars og april.

Tiltak for å avhjelpe et scenekunsthelt i krise

Rådet etablerte raskt en «koronaordning». Det ble utlyst midler til kunstnere som lot seg inspirere av den vanskelige situasjonen, enten ved at de tilpasset kunstprosjekter slik at de kunne gjennomføres innenfor smittevernreglene eller prøvde ut nye prosjekter og nye formidlingsstrategier. Avsetningen til denne utlysningen var bl.a. satt sammen av bidrag fra de etablerte fagavsetningene i fondet. I tillegg fikk administrasjonen i Kulturrådet i oppgave å forvalte en kompensasjonsordning for kulturfeltet som var spesielt rettet mot arrangørene, senere også stimuleringsordningen som ble etablert høsten 2020.

I scenekunstheltet førte koronakrisen til avbrutte produksjonsperioder, avlysninger av spilleperioder og alternative formidlingsstrategier. De aller fleste valgte imidlertid å utsette sine prosjekter. Utsettelsene fikk ulike implikasjoner. De mest åpenbare er de økonomiske; revidering av rollebesetning, økte utgifter til nye prøveperioder og engasjement av nye utøvere og andre medarbeidere samt at avtaler med arenaer måtte reforhandles. De kunstneriske konsekvensene av utsettelsene innebar at planlagte prosjekter måtte endres og tenkes på nytt i forhold til hvilken sosial kontekst og i hvilken tid prosjektet i opprinnelig var tenkt realisert i. Når konteksten ble endret ble også den kunstneriske relevansen svekket.

Pandemien har kanskje mest av alt korrumpert de internasjonale samarbeidsprosjektene. Spesielt er mange produksjoner i dansefeltet umuliggjort fordi prosjektene i utgangspunktet er basert på et internasjonalt samarbeid med bl.a. ulike residensopphold.

Tilleggsbevilgninger

Allerede i mai måned og i erkjennelsen om at pandemien ville fortsette, ble det diskutert om hvorvidt de igangsatte og avhjelpende tiltakene «traff» feltet på en hensiktsmessig og effektiv måte. I en årrekke har scenekunstutvalgene vært svært påholdne med å gi tilleggsbevilgninger til prosjekter som allerede var

vurdert og innvilget tilskudd. Nå gikk de tre utvalgslederne på scenekunstmrådet sammen og mente at det var nødvendig å oppfordre tilskuddsmottakere til å søke om tilleggsbevilgninger. Dette gjaldt prosjekter som var igangsatt, men utsatt og prosjektutgiftene begynt å løpe i samsvar med de avtalene som var inngått. I første rekke gjaldt dette søknader som kom inn til september-fristen til ordningene fri scenekunst – dans og teater og til tilskuddsordningen formidling/gjestespill. Utvalgslederne var klar over at dette kunne komme til å gå ut over tilskudd til nye prosjekter, men mente at tilleggsbevilgninger skulle prioriteres.

Senere på høsten ble administrasjonen i Kulturrådet satt til å forvalte en stimuleringsordning som skulle bidra til at kunstnerne lettere kunne gjennomføre prosjekter innenfor de begrensningene som smittevernreglene satt. Samtidig overførte regjeringen stimuleringsmidler til fondet. I 2020 ble disse midlene overført i to omganger og til sammen ble det overført 18,9 mill. kroner til fri scenekunstordningene og 4 mill. kroner til forprosjektordningen scenekunst. Det skulle vise seg at forprosjektordningen som gir muligheter for utvikling av nye konsepter i scenetekster, bevegelsesmateriale eller annen kunstnerisk utforskning, ble meget relevant i dette året. For kunstnerne var det lettere å gjennomføre denne type forprosjekter innenfor varierende smittevernregler, enn produksjonsarbeid og visninger. Samtidig fikk en del kunstnere anledning til å holde seg virksomme og forberede nye prosjekter for senere produksjon.

Hets mot scenekunstnere

Høsten 2020 utviste de tre scenekunstutvalgene et stort engasjement når det gjelder den hetsen av frie scenekunstnere som blant annet foregår i sosiale medier.

All kunst skal tåle kritikk og motstand, men noen av de mediestormene som har oppstått rundt enkelte verk og kunstnerskap de siste årene har vendt seg til personangrep, og vist seg å være uholdbare for den individuelle kunstner eller kompani å navigere i på egenhånd. Dette har preget enkelte scenekunstnere spesielt, men er en urovekkende tendens for kunstnere generelt og for kulturfeltet i helhet. Det er en utfordring at deler av scenekunstmiljøet blir utsatt for trakassering. Det handler blant annet om trakassering av utøvere med minoritetsbakgrunn og også hets av mange av samtidens øvrige scenekunstnere. Mye av hetsen har foregått i sosiale medier og kommentarfelt på ulike plattformer. Den nye medievirkeligheten har skapt en situasjon der vi står i fare for å miste viktige stemmer i offentligheten, fordi kunstnere ikke orker å stå i en situasjon med trakassering uten et støtteapparat. Tematikken er diskutert i rådsmøtet ved flere anledninger i de siste årene. Scenekunstutvalgene løftet saken i årets siste rådsmøte og rådet vedtok å innkalle til to ulike innspillseminarer. Dette ble senere revurdert og rådet valgte å arrangere ett større seminar om temaet, seminaret *Hvem tar ansvaret?*

Søknader og tildelinger på scenekunstmrådet i 2020

Scenekunst	Antall søk- nader	Antall tildel- inger	Tidelings- prosent	Søknads- sum	Tidelings- sum	Tildeling av søknads- sum i %
Forprosjekt- ordningen - scenekunst	466	114	24%	42 030 259	10 186 200*	24%
Fri scenekunst - teater	276	84	30%	144 170 618	37 500 000*	26%
Fri scenekunst - dans	210	58	28%	141 188 919	32 297 500*	23%
Fri scenekunst - kunstnerskap	35	5	14%	432 165 168	69 900 000	16%
Arrangørstøtte scenekunst	25	15	60%	66 989 291	24 910 000	37%
Formidling/ gjestespill	142	62	44%	13 529 378	5 657 500	42%
Regionale kompetanse-sentra for dans	2	1	50%	2 245 000	200 000	9%
Scenekunst-faglige tiltak og publikasjoner	59	26	44%	12 865 580	2 536 000	20%
SUM	1215	365	-	855 184 213	183 187 200	-

*I 2020 ble det overført stimuleringsmidler til styrking av fondet. Det ble overført 4 mill. kroner til forprosjektordningen scenekunst og 18,9 mill. kroner til fri scenekunstordningene.

Vi gjør oppmerksom på at søknadssommene og tildelingssommene på flere ordninger gjelder flerårige tilskudd.

Virkemidlene/tilskuddsordningene

Forprosjekt scenekunst

Dansekunstner Carl Aquilizan mottok tilskudd til forprosjektet ««Flower boy – becoming a flower» i 2020. (Foto: Joshua Jacob)

Tilskuddsordningen Forprosjekt scenekunst har som formål å stimulere til utvikling og utforskning av metoder, konsepter og idéer innen scenekunsten. Forprosjektet skal forstås som en kunstnerisk prosess som skjer forut for, eller uavhengig av, en eventuell produksjon. Det gis blant annet tilskudd til dramatikere/forfattere som skal videreutvikle en idé eller et konsept til et dramatisk verk eller annen scenetekst, til koreografer som skal utvikle et bevegelsesmateriale ut fra en idé eller et konsept og til scenekunstnere som ønsker å utvikle et forprosjekt alene eller i samarbeid med andre aktører.

Aktiviteter og resultater

Årsavsetningen for tilskuddsordningen var i 2020 på 7 791 000 kr. I 2020 ble det overført stimuleringsmidler til styrking av fondet. Det ble overført 4 mill. kroner til forprosjektordningen scenekunst. Det ble i løpet av 2020 behandlet i alt 466 søknader med en samlet søknadssum på 42 030 259 kr. Det ble fattet vedtak om bevilgning til i alt 114 forprosjekter. Tildelingsprosenten for 2020 var på totalt 24 %.

Koronasituasjonen og omdisponeringer mellom avsetningene

Mens søknadstilfanget til ordningene Scenekunstfaglig tiltak og publikasjoner og Formidling/gjestespill har vært markant lavere i 2020, som en naturlig konsekvens av koronasituasjonen, har det på

forprosjektordningen vært økende. På bakgrunn av dette valgte fagutvalget å omfordele midlene i avsetningene og dele ut flere midler enn normalt over forprosjektordningen i 2020. I tillegg ble avsetningen for forprosjektordningen styrket med stimuleringsmidler mot slutten av året.

Det totale søknadsantallet i 2020 er høyere enn i 2019. Spesielt i årets to siste runder kom det inn markant flere søknader enn tilsvarende runder i foregående år. Det er grunn til å tro at dette har sammenheng med den pågående koronapandemien. I en tid der scenekunstnere i stor grad er fratatt muligheten til å utøve sitt virke er det naturlig at de planlegger forprosjekter av ulike slag som kan la seg gjennomføre innenfor gjeldende restriksjoner. Ordningen gir scenekunstnere mulighet til å forske i kunstneriske ideer og utvikle eget kunstnerskap i en periode uten muligheter for visning og turne av forestillinger.

Tendenser

Forprosjektordningen fanger opp prosjekter med ulik estetisk orientering og treffer et mangfold av sjangeruttrykk. Både nye former, nye tilnærminger til utvikling og ulike former for samarbeid blir testet ut ved hjelp av forprosjekter.

Det er vanskelig å peke på én veldig spesiell tendens når det gjelder tematikk eller sjanger. Her finner vi et stort mangfold. Det som mest av alt preger søknadene er stor spredning både når det gjelder sjanger, søkers alder og geografisk spredning. Et høyt antall tverrfaglige og sjangeroverskridende prosjekter preget årets søknader. At 24,2 % av søkerne (113 av 466), også i år kategoriserer sine prosjekter som *Scenekunst annet*, illustrerer dette. Nytt i år er det imidlertid at sjangergruppen *Dans* er nesten like stor som *Scenekunst annet*, med 23,8 % (111 søknader). Tildelingsprosenten innenfor disse to sjangerkategoriene er tilnærmet lik (ca. 22 %). Denne utviklingen handler høyst sannsynlig mer om kategorisering enn om kunstnerisk praksis. Søknader fra dansere og koreografer er mer tilbøyelige til å karakterisere prosjektene sine som dans til tross for at søknadene gjelder prosjekter som også kan karakteriseres som tverrkunstneriske prosjekter. Utover i året har imidlertid også sjangervalget *Teater* blitt brukt i økende grad, og i siste runde var det på samme nivå som *Dans* og *Scenekunst annet*.

I årets siste runde registrerte vi en større geografisk spredning enn vanlig, både i søknadstilfanget og i tildelingene. Det ble blant annet gitt tilskudd til prosjekter i Nordland og Møre og Romsdal. Dette er fylker som sjelden har vært representert på søkerlisten til denne ordningen.

Tematiske tendenser varierer noe fra runde til runde. I årets siste runde var det påfallende at et stort antall søknader løftet problemstillinger omkring mangfold, identitet, utenforskap og kjønn. Flere av disse søknadene var fra førstegangssøkere med flerkulturell bakgrunn. Det var også flere tildelinger til prosjekter som løfter frem urfolksperspektiver. I tidligere runder i 2020 har fagutvalget også vært opptatt av å gi nye stemmer av ulike slag muligheten til å arbeide frem prosjekter. En påfallende tendens i en annen av årets søknadsrunder var det at et stort antall søknader tok utgangspunkt i aspekter ved og utforskning av naturen. Dette reflekterer sannsynligvis i stor grad den situasjonen scenekunstnere har befunnet seg i store deler av 2020, der mangel på arenaer har ført til at de har oppsøkt ulike uterom og eksperimentert med andre arbeidsmetoder.

Justering av retningslinjene

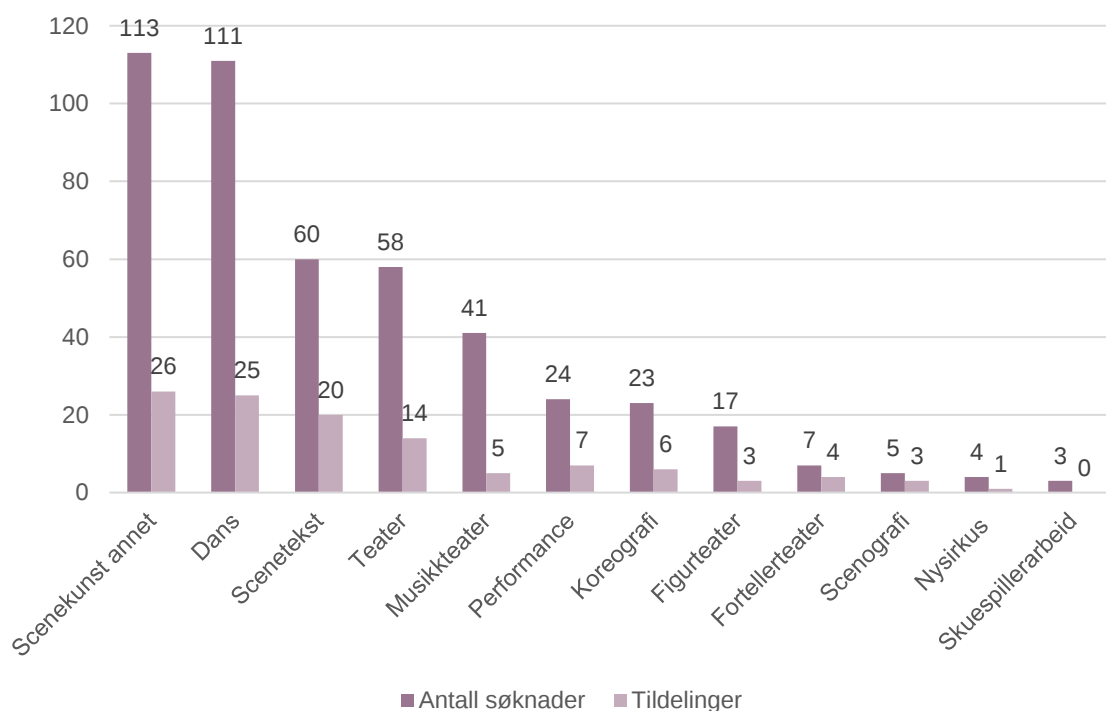
En annen konsekvens av pandemien var at et økende antall forprosjekter i 2020 har dreid seg om å utforske digitale plattformer. I lys av dette vurderte fagutvalget det som utdatert at man ifølge retningslinjene ikke skulle kunne utvikle hørespill med støtte fra denne ordningen. Dette førte til at Rådet i desembermøtet vedtok en justering i retningslinjenes § 4 der det frem til endringen sto at man ikke kunne søke om tilskudd til hørespill. I tillegg ble det etter innstilling fra fagutvalget vedtatt at maksgrensen for

tilskudd på forprosjektordningen skulle økes fra 100 000 kr til 200 000 kr. Bakgrunnen for forslaget var å kunne gi tilskudd til større forprosjekter med flere aktører involvert og på den måten holde flere kunstnere i aktivitet under koronapandemien. Også uavhengig av koronasituasjonen mente fagutvalget at maksgrensen på 100 000 kr bidrar til å favorisere enkelte typer forprosjekter og kunstnergrupper, og at en økning av maksgrensen for søknadsbeløp vil kunne korrigere noe for denne skjevheten.

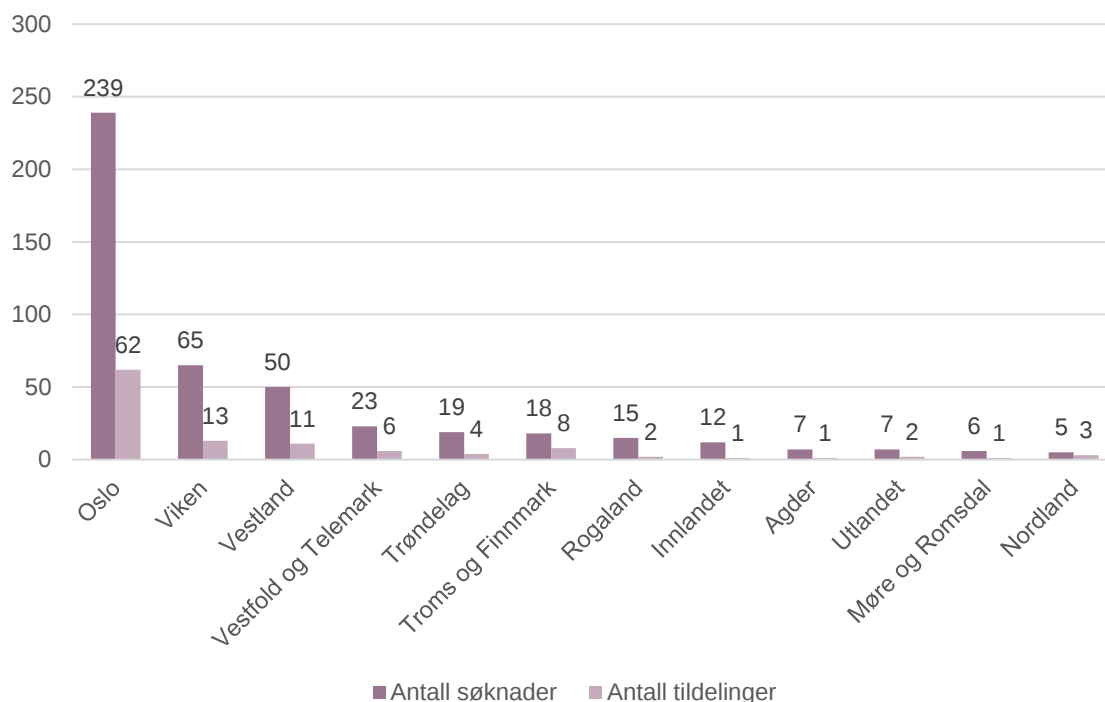
Barn og unge

163 av i alt 466 behandlede søknader er helt eller delvis rettet mot målgruppen barn og unge, men en samlet søknadssum på 14 988 154 kr. Av disse ble det fattet vedtak om bevilgning til 28 forprosjekt til utvikling av nye konsepter og ideer for barn og unge. Dette utgjør 24,5% av årets bevilgninger og 17% av antall innkomne søknader for barn og unge. Både antall innkomne søknader og tildelingsprosenten til prosjekter for barn og unge i 2020 er betraktelig høyere enn i 2019. Det har periodevis vært utfordrende å prioritere søknader om prosjekter for barn og unge på denne ordningen, da de ofte har vært produksjonsrettet og ikke dreid seg om reell utforskning i forkant av eller uavhengig av en produksjonsperiode. Det kan se ut som dette nå har snudd, da det dette året har vært søknader med mange gode prosjekter for denne målgruppen.

Sjangerfordeling 2020

Geografisk fordeling 2020

Tilskuddsordningene for fri scenekunst – prosjekt (dans og teater)

Ordningen har som formål å stimulere og styrke kunstnerisk utvikling og produksjon av profesjonell dans, teater og annen scenekunst i det frie scenekunstheltet.

Aktiviteter og resultater

Teater - Årsavsetningen for tilskuddsordningen fri scenekunst – teater var i 2020 på 33 847 000 kr. 6 112 000 kr var gitt i tidligere tilsagn for budsjettåret 2020. Det ble i løpet av 2020 behandlet i alt 276 søknader med en samlet søknadssum på 144 170 618 kr. Det ble fattet vedtak om bevilgning til 84 teaterprosjekter. Tildelingsprosenten for 2020 var på totalt 30 %.

Dans - Årsavsetningen for tilskuddsordningen fri scenekunst – dans var i 2020 på 26 689 000 kr. 6 085 000 kr var gitt i tidligere tilsagn for budsjettåret 2020. Det ble i løpet av 2020 behandlet i alt 210 søknader med en samlet søknadssum på 141 188 919 kr. Det ble fattet vedtak om bevilgning til 58 teaterprosjekter. Tildelingsprosenten for 2020 var på totalt 28 %.

I 2020 ble det overført stimuleringsmidler til styrking av fondet. Det ble overført 18,9 mill. kroner til de tre fri scenekunstordningene. Disse midlene ble i hovedsak benyttet til omsøkte tilleggsbevilgninger til prosjekter som var utsatt på grunn av koronasituasjonen.

Korona og endringer i estetisk praksis

Koronakrisen har forårsaket endringer i den estetiske praksisen på scenekunstheltet. Det en klar tendens at kunstnerne søker mot utendørsforestillinger, vandringer, installasjoner og forestillinger for få publikummere av gangen. Den konvensjonelle scenen og salen velges vekk. Mange kunstnere leter etter

tilnærminger som lar dem arbeide med fysiske møter i delt tid og rom, og er eksplisitt på at de ser digital formidling som en svekkelse av scenekunstens egenart. Det vokser frem alternative former for «gjestespill», for eksempel ved at det kunstneriske materialet skapes ett sted, med en intensjon om at det skal spilles eller fremføres av utøvere som holder til et annet sted. Flere kunstnere diskuterer menneskers forhold til teknologi i sine prosjektsøknader. De utforsker hvordan de digitale verktøyene kan brukes på andre måter i scenekunsten.

Tendenser

Samfunnsendringer klinger med i mange av søknadene til fri scenekunst – teater og dans. Klima og miljø, mindre mobilitet og en skjerpet oppmerksomhet på mangfold preger tildelingene. Årets to søknadsrunder viste i særlig grad hvordan koronapandemiens innvirkning på samfunnet påvirker scenekunsten på tre måter: estetiske valg, formidlingsstrategier og tematiske interesser. Flere diskuterer menneskers forhold til teknologi. Ingen ser for seg rent internett-teater eller at forestillingen skal oppleves på digitale plattformer, men diskuterer heller bruken av ulike digitale virkemidler. Det registreres at de fleste tilskuddene fra både dans- og teateravsetningen gikk til kunstnere og kompanier som virker i regionene.

Fra venstre: Forestillingen *Simplicissimus* ved Teater Innlandet (Foto: Tormod Lindgren) og meddramatiker Knut Nærum. (Foto: Atle Aunan)

Det er ikke bare i det etablerte institusjonsteatret at arbeidene er basert på litterære verk. Mange i det frie scenekunstheltet arbeider med slike metoder. Andre bruker litterære verk som inspirasjon eller bakteppe for en planlagt forestilling. Det er også flere prosjekter som fikk tilskudd i 2020 som baserer seg på nyskrevet dramatikk.

Begge utvalgene diskuterte om det lenger er mulig å lage et skille mellom dans og teater. I noen tilfeller registreres det at søkere har vært usikre på hvilken ordning søknadene skulle rettes mot; fri scenekunst prosjekt teater eller fri scenekunst prosjekt dans. I framtiden må det gjøres en vurdering av hvilket utvalg som skal vurdere søknadene, og hva hvert enkelt utvalg legger vekt på i vurderingen. Flere søknader kunne ha vært vurdert av begge utvalg. Er det en danseforestilling om det danses i en teateroppsetning, eller er det teater om det er tekstbasert scenekunst; noe som forekommer i økende grad i søknadene fra dansefeltet?

Barn og unge

I vårens søknadsrunde var det en sterk økning av søknader til teateravsetningen som var rettet mot barn og unge, også noen få til barnehagene. Dette utgjør nesten halvparten av de innkomne søknadene, og dersom de prosjektsøknadene som gjelder produksjoner som passer for hele familien tas med, utgjør det godt over halvparten. De fem søknadene rettet mot barnehagebarn, hadde veldig forskjellige omdreiningspunkt. Høstens søknadsrunde bar ikke preg av den samme tendensen.

Tilskuddsordningen for fri scenekunst – kunstnerskap

Ordningen har som formål å styrke scenekunstneres kunstneriske virksomhet. Den skal legge til rette for tidsbegrenset økonomisk forutsigbarhet for kunstnerisk videreutvikling, samt gjøre det mulig å planlegge produksjon og formidling i tilskuddsperioden.

Aktiviteter og resultater

Årsavsetningen for tilskuddsordningen var i 2020 på 53 350 000 kr. Ordningen åpner for å søke virksomhetsstøtte inntil fem år, men det er ikke anledning til å søke tilskudd for det budsjettåret søknaden sendes inn. Følgelig svarer avsetningen til den summen som allerede er gitt i tilsagn fra tidligere år. Det ble i løpet av 2020 behandlet i alt 35 søknader med en samlet søknadssum på 432 165 168 kr. Det ble fattet vedtak om bevilgning til i alt 5 kunstnerskap med en samlet tildelingssum på 69 900 000 kr. Tildelingsprosenten for 2020 var på totalt 14 %.

I 2020 ble det overført stimuleringsmidler til styrking av fondet. Det ble overført 18,9 mill. kroner til de tre fri scenekunstordningene. Disse midlene ble i hovedsak benyttet til omsøkte tilleggsbevilgninger til prosjekter som var utsatt på grunn av koronasituasjonen.

Tendenser

Av de 35 søknadene som ble behandlet under fri scenekunst – kunstnerskap i 2020 gjaldt 15 søknader dans, 16 gjaldt teater og 4 av søknadene inneholder elementer fra både dans og teater. Mange av søkerne denne runden har søkt om basisfinansiering tidligere.

Blant søkerne til denne ordningen er det stor variasjon når det gjelder estetisk praksis, målgrupper og organisering av produksjons- og formidlingsarbeidet. Geografisk er de fleste søkerne forankret i Oslo og Viken, men Vestland og Troms og Finnmark er også godt representert. Fra Sørland og Trøndelag var det derimot ingen søknader i år, men flere av søkerne berører disse områdene i sine formidlingsplaner.

Fri scenekunst - kunstnerskap har erstattet basisfinansieringen

Søknadsrunden i 2020 var den andre behandlingen av søknader til den relativt nye ordningen for kunstnerskapsstøtte, som har erstattet ordningen Basisfinansiering av frie scenekunstgrupper. I hovedsak er det to vesentlige forskjeller mellom den nye og den gamle ordningen. Ved å endre navnet på ordningen ville Kulturrådet ved Faglig utvalg for dans og Faglig utvalg for teater tydeliggjøre potensialet for kunstnerisk videreutvikling som det sentrale kriteriet. Det betyr at det legges mindre vekt på fartstid, internasjonalt nedslagsfelt og etablert drift. Den andre endringen gjelder tidshorisonten for tilskuddet. Langsiktig og forutsigbar støtte var en viktig del av ordningen for basisfinansiering, men over tid ble midlene bundet opp i store tilskudd til et fåtall aktører i lange perioder. Et stort gap vokste frem mellom arbeidsvilkårene som gis til scenekunstnere med basisfinansiering og til scenekunstnere med prosjektbasert tilskudd. For å gi flere scenekunstnere en reell mulighet til å motta langsiktig støtte gis kunstnerskapsstøtte periodevis i maksimum fem år av gangen. Alle søkere stiller likt ved hver søknadsrunde. Det finnes imidlertid ikke et tak på hvor mange ganger en ny periode med kunstnerskapsstøtte kan bevilges, men det er heller ikke slik at nye perioder kan forventes. Faglig utvalg for teater og faglig utvalg dans er klar over at dette betyr kortere tidshorisonter for de kompaniene som har vært inne på basisfinansieringen i 12 år. Likevel mener utvalgene at den nye ordningen vil kunne gi forutsigbarhet og kontinuitet i arbeidet til flere scenekunstkonstellasjoner i perioder. Alternativet var å la forskjellen i arbeidsvilkår for scenekunstnere bli enda større, noe fagutvalgene mente det hastet å ta tak i.

Tilskuddsordningen for formidling/gjestespill

Henriette Pedersen mottok i 2020 gjestespillmidler til å vise forestillingen «Peer Bitch» i Bergen i forbindelse med Cornerteatrets programserie Cornerstone. I hovedrollen: Caisa-Stina Forssberg. (Foto: Sveinn Fannar Johannsson)

Ordningen har som formål å styrke formidlingen av norsk profesjonell scenekunst. Det er en målsetting å få presentert det beste av norsk scenekunst både nasjonalt og internasjonalt. Ordningen skal også stimulere til visninger av viktige utenlandske forestillinger i Norge.

Aktiviteter og resultater

Årsavsetningen for tilskuddsordningen var i 2020 på 8 000 000 kr. På grunn av tilsagn om støtte gitt i 2019 for året 2020, hadde fagutvalget 7 488 000 kr til fordeling i 2020. Det er i løpet av 2020 behandlet i

alt 142 søknader med en samlet søknadssum på 17 175 378 kr. Det er fattet vedtak om bevilgning til i alt 82 gjestespill. Tildelingsprosenten for 2020 er på totalt 44 %.

Koronasituasjonen

Søknadstilfanget har siden utbruddet av koronapandemien i mars 2020 vært betydelig lavere enn ved tidligere behandlingsrunder. Dette har sammenheng med de begrensningene som den pågående koronapandemien har fått for formidling av scenekunst nasjonalt og internasjonalt.

Ettersom verken søkerne eller fagutvalget har visst hvilke konsekvenser koronapandemien vil få for gjennomføring av ulike gjestespill fremover, har utvalget valgt å behandle søknadene som normalt. Unntaket var de tilfellene der man med sikkerhet kunne vite at gjestespiilet allerede var, eller ville bli avlyst.

På bakgrunn av at scenekunstseksjonen har mottatt mange henvendelser fra aktører i feltet som melder om behov for tilleggsbevilgninger knyttet til utsettelser og avlysninger på grunn av koronasituasjonen, ble det åpnet opp for muligheten til å søke om tilleggsbevilgninger til september- og desemberfristen i 2020. Søknader om tilleggsbevilgning var forbeholdt tilskuddsordningene Formidling/gjestespill og Fri scenekunst prosjektstøtte.

Fagutvalgene vurderte at pandemien har forårsaket en så spesiell situasjon at det kunne være gode grunner for en temporær endring av tidligere tilbakeholdenhet med å gi tilleggsbevilgninger. Utvalgene vurderte det som viktig å kunne utvise fleksibilitet i forhold til forvaltningen av de faste tilskuddsordningene på scenekunstmrådet der det i utgangspunktet er gitt tilskudd etter utvalgenes faglige vurdering på et tidligere tidspunkt. Det er grunn til å tro at relativt små tilleggsbevilgninger kan redde gjennomføringen av et prosjekt ved utsettelse, snarere enn at prosjektet skrinlegges og pengene tilbakeføres fondet.

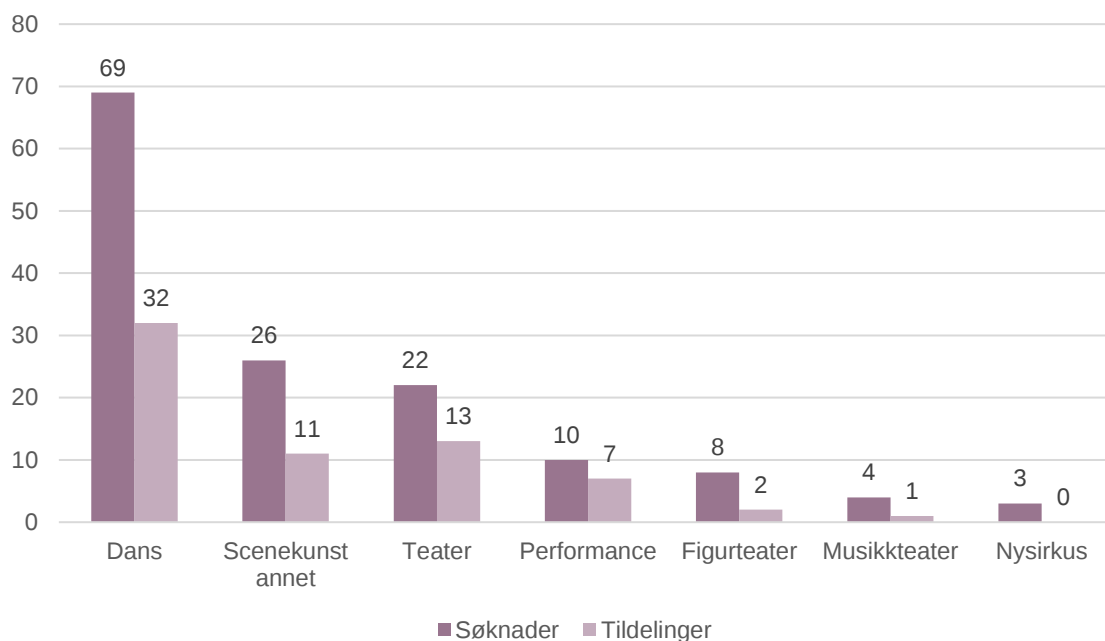
Til september-fristen kom det inn 4 søknader om tilleggsbevilgninger til Tilskuddsordningen formidling/gjestespill. Søknadene gjaldt utsatte forestillinger som følge av pandemien. Én av søknadene mottok bevilgning, mens de andre ble avslått av ulike grunner, blant annet fordi det allerede var kjent at forestillingene ikke ville kunne gjennomføres på de planlagte datoene, eller at de omsøkte forestillingene lå såpass langt fram i tid at det ville være mulig å søke igjen når både ekstraavgifter og datoer var sikrere.

Tendenser

Tilskuddsordningen for formidling/gjestespill skal bidra til at produksjoner spilles mer, og andre områder enn der de er produsert. Det søkes ofte tilskudd til videre formidling av de produksjonene som er gitt tilskudd fra produksjonsordningene i Kulturrådet. Dans som scenisk uttrykksform var sterkt representert blant tilskuddsmottakerne, men også blant de øvrige gjestespillene som var prioritert for støtte i 2020 var sjangerspredningen stor. De sceniske uttrykkene varierer mellom teater, dans, performance, improvisasjon, nysirkus, figurteater og musikkteater. Det er også interessant å legge merke til at flere av bevilgningene gjelder produksjoner som ikke umiddelbart lar seg definere ut ifra en spesiell sjanger. På den måten speiler disse sjangeroverskridende prosjektene en tiltagende tendens i den samtidige scenekunsten der det kunstneriske uttrykket preges av overlapping mellom ulike sceniske praksiser.

Når det gjelder søknader om internasjonale visninger har utvalget hatt diskusjoner som gjelder bærekraften i slike tiltak. Blant annet ble det problematisert i hvilken grad det er bærekraftig å sende et stort kompani langt av gårde, eksempelvis til et helt annet kontinent, for kun å gjennomføre én visning. Utvalget ønsker å legge dette perspektivet til grunn for fremtidig søknadsbehandling.

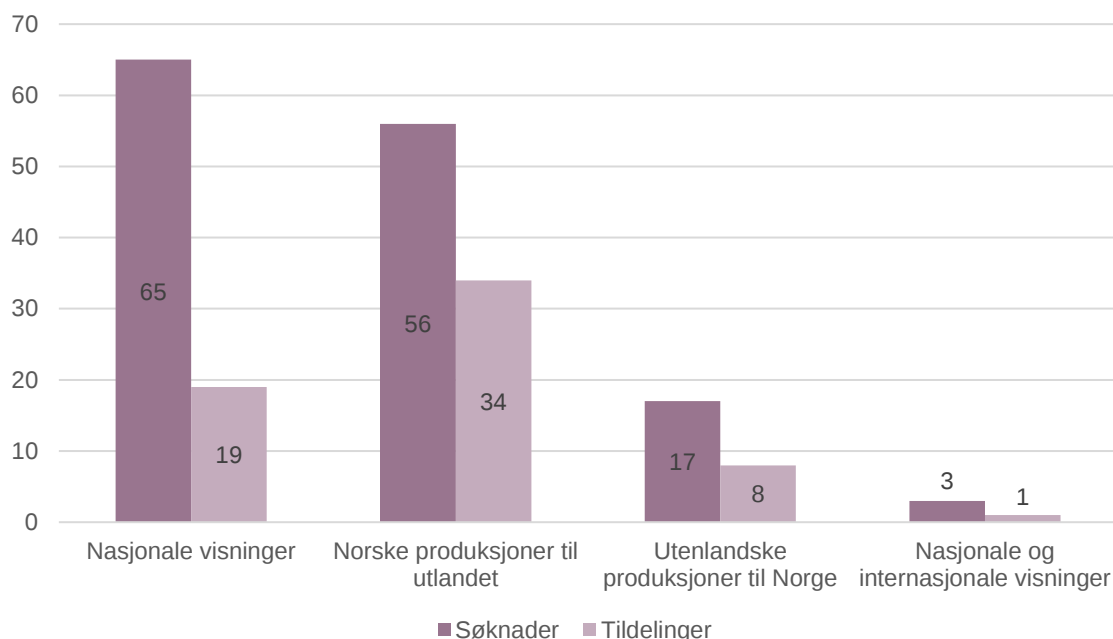
Sjangerfordeling 2020

Kulturrådet har i løpet av de senere årene registrert en betydelig interesse for norske scenekunstproduksjoner fra internasjonale programmere av scenekunst, og normalt kommer det inn svært mange søknader om internasjonale visninger av norske produksjoner over denne tilskuddsordningen. En nedgang i antall søknader som gjelder spillinger i 2020 må ses i lys av koronasituasjonen og at internasjonale programmerere av scenekunst synes å ha vært avventende med hensyn til å invitere scenekunstnere for visninger i 2020. Dette til tross; på bakgrunn av årets tildelinger kan det slås fast at norske produksjoner fremdeles er svært attraktive for internasjonale programmerere av scenekunst. Flere av arrangørene har blant annet sikret seg norsk representasjon på ulike internasjonale scener for 2021 og 2022 med antakelse om at pandemien da vil være under kontroll.

Selv om mange av bevilgningene gjelder visninger på store internasjonale, etablerte og anerkjente eksponeringsarenaer for scenekunst, har det også åpnet seg andre markeder og alternative spillesteder for norske produksjoner. I tillegg til Norden og Europa for øvrig, er det også bevilget støtte til tiltak som skal finne sted på andre kontinenter. Av totalt 82 bevilgninger i 2020 er det fattet vedtak om støtte til visninger av i alt 34 norskproduserte forestillinger på internasjonale arenaer. Dette utgjør en tildelingsprosent på 42 %.

Fordeling visningssteder 2020

Hovedregelen

I løpet av 2020 har noen tilbakevendende problemstillinger dannet utgangspunkt for prinsipielle utvalgsdiskusjoner. Faglig utvalg for scenekunst registrerer flere aktører som søker om tilskudd til visninger på nasjonale programmerende scener som mottar fast statstilskudd over post 78 og som av den grunn er berørt av hovedregelen «*Institusjoner som mottar årlig driftstilskudd fra Kulturdepartementet skal som hovedregel ikke innvilges tilskudd fra Norsk kulturfond*». Om enn i mindre omfang enn tidligere, søkes det også om tilskudd til visninger hos arrangører som mottar tilskudd over arrangørstøtteordningen. Tilskuddsmottakere som mottar årlig tilskudd fra Arrangørstøtte scenekunst kan normalt ikke søke om støtte til enkeltgjestespill. Det samme gjelder arenaer som mottar fast statstilskudd. Utvalgene og rådet har imidlertid anledning til å gjøre unntak fra denne regelen i særskilte tilfeller.

Barn og unge

I løpet av 2020 er det i alt behandlet 51 søknader rettet mot målgruppen barn og unge. Det ble fattet vedtak om bevilgning til i alt 20 forestillinger rettet mot denne målgruppen. Tildelingsprosenten er på 39 %. Også norske barne- og unge forestillinger er attraktive for et utenlandsk publikum. 9 av i alt 20 bevilgninger gjelder visning av norske barn- og unge- forestillinger i utlandet.

Arrangørstøtte scenekunst

Tilskuddsordningen har som formål å gi programmeringsmidler til arrangører som presenterer profesjonelle scenekunstproduksjoner av høy kunstnerisk kvalitet. Arrangørstøtteordningen for scenekunst skal stimulere til visning av nasjonal og internasjonal scenekunst og til at nyskapende formidlingsmåter utvikles. Tilskudd fra ordningen skal bidra til forutsigbarhet i programmeringsarbeid som strekker seg over ett eller flere år og til at det utvikles arrangører med et høyt kvalitetsnivå.

Aktiviteter og resultater

Årsavsetningen for tilskuddsordningen var i 2020 på 16 812 000 kr. 9 565 000 kr var gitt i tidligere tilsagn for budsjettåret 2020. Det ble i løpet av 2020 behandlet i alt 25 søknader med en samlet søknadssum på 66 989 291 kr. Det ble fattet vedtak om bevilgning til i alt 15 arrangører. Tildelingsprosenten for 2020 er på totalt 60 %.

Koronasituasjonen

Søknadsfristen for innkomne søknader var 3. mars 2020, med andre ord på et tidspunkt der søkerne ikke visste hvilken betydning begrensningene i forbindelse med den pågående koronapandemien ville få for formidling av scenekunst nasjonalt. Det betyr at mange av denne rundens prosjekter på ulikt vis er berørt av denne situasjonen. Administrasjonen anbefalte at søknadene ble behandlet som normalt til tross for at mye av det omsøkte programmet med stor sannsynlighet ville bli enten avlyst eller utsatt til et senere tidspunkt. Fagutvalget har imidlertid tiltro til at arrangørene vil utsette eller omdisponere til det beste for scenekunsten og imøteser henvendelser om endringer og utsettelse utover året.

Tendenser

Nøtterøy kulturhus (Foto: Nøtterøy Kultuhus)

Av de 25 innkomne søknadene ble det bevilget tilskudd til 15 søknader. 13 av disse var om fornyet periode fra arrangører som allerede mottar støtte over ordningen. Søknadene til behandling har god geografisk spredning og sjangerbredde. Nesten alle arrangørene presenterte også et program for en yngre målgruppe i søknadene.

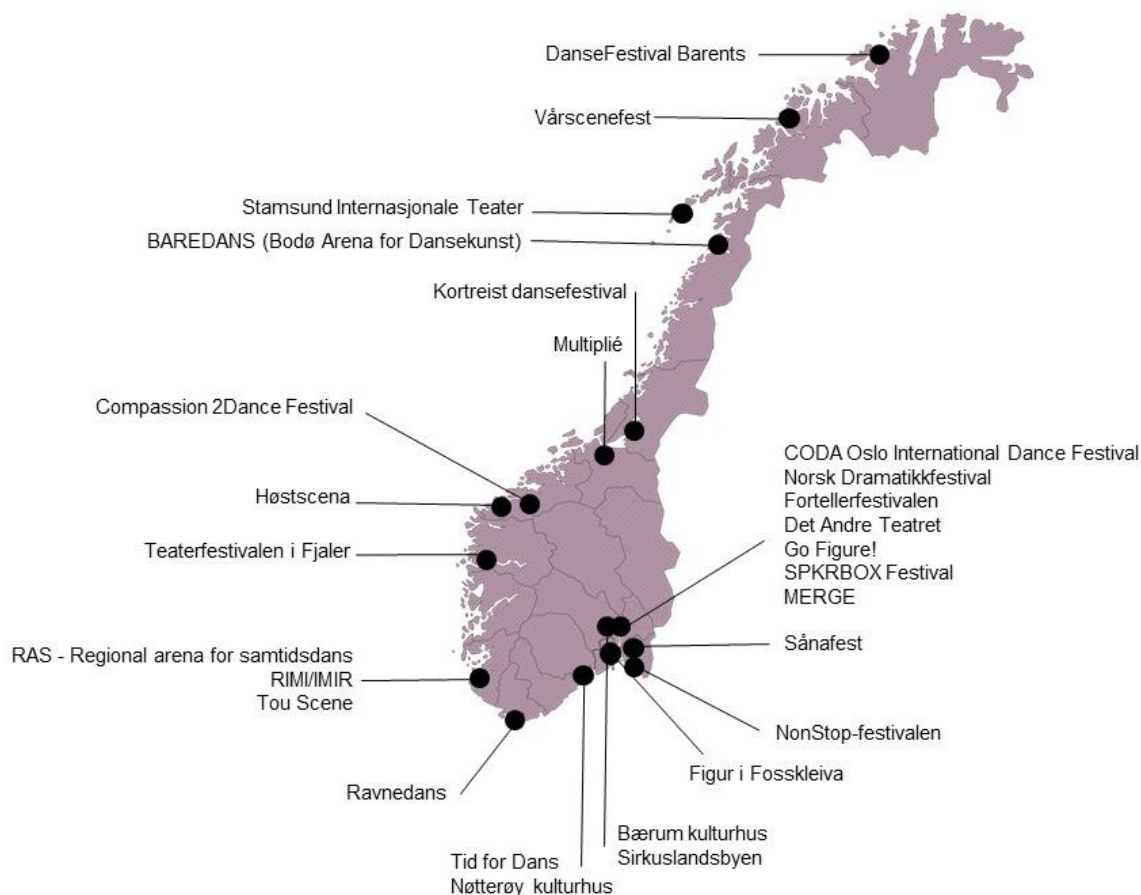
Det ble løftet inn to nye arrangører på ordningen i 2020: Nøtterøy kulturhus i Vestfold og Telemark og MERGE Norge i Oslo. Nøtterøy kulturhus har de senere år bygget opp et solid scenekunstprogram med fokus på fysisk teater, nysirkus og dans. Programmet har bestått av nasjonale og internasjonale forestillinger fra så vel institusjonsteatre som fra det frie scenekunstheltet. Forestillingene formidles i tillegg videre til andre kulturhus i regionen og Nøtterøy kulturhus vil i årene fremover utvikle dette turnesamarbeidet videre. Nysirkusfestivalen MERGE Norge har gjennom tre festivaler siden 2016 utviklet en festival som treffer et ungt mangfoldig og kunstinteressert publikum på tvers av sjangere. Festivalens mål har vært å gi nordiske artister en plattform, og slik bidra til kompetanseutveksling. I årene fremover vil festivalen styrke sin profil ved å invitere internasjonale gjestespill i kombinasjon med et workshopprogram for scenekunstnere.

Både Nøtterøy Kulturhus og MERGE Norge er eksempler på at dynamikken mellom tilskuddsordningene formidling/gjestespill og kompetansehevede tiltak scenekunst har vist seg hensiktsmessig når det gjelder utviklingen av nye og stabile arrangører. Søkere kan bygge opp en programmeringsprofil ved hjelp av tilskuddsordningene formidling/gjestespill og scenekunsthaglig tiltak og publikasjoner, og samtidig vise til gjennomføringsevne når de søker arrangørstøtte.

Flere festivaler søkte også i år for første gang om å utvide sin virksomhet til å tilby forestillinger, seminarer og workshops gjennom hele året. I 2019 var det en klar tendens blant de innkomne søknadene, at festivalene ville utvide til helårsdrift. Det kan tyde på at dette er et svar på administrasjonens uttalelser i media om et ønske om at flere helårsarrangører og kulturhus søker ordningen. I 2019 var det kun fem av 25 tilskuddsmottakere på ordningen som er helårsarrangører og kun to av 25 tilskuddsmottakere er kulturhus.

Fagutvalget vurderer det som positivt at festivalene styrker sin profil ved å utvide sin virksomhet. Dette gir flere visningsarenaer for scenekunst og en mulighet for arrangørene til å bygge publikum gjennom hele året. Teaterfestivalen i Fjaler er et godt eksempel på dette. Teaterfestivalen har etablert en fast scene i Samvirkelaget i Dale sentrum og vil i årene fremover programmere 4-6 gjestespill årlig i tillegg til festivalen i september. Festivalen har blitt en spydspiss i scenekunstheltet og markert seg med en samfunnsengasjerende profil. Ikke minst har festivalen blitt lagt merke til som en festival som klarer å kombinere avanserte kunstneriske strategier med involvering av lokalbefolkning og geografi i Fjaler kommune. Teaterfestivalen i Fjaler ble tildelt et økt tilskudd for fire nye år.

Tildelinger arrangørstøtten scenekunst 2019-2024

Justering av retningslinjene

Retningslinjene for Arrangørstøtte scenekunst har ingen formaliserte regler om utfasing slik det praktiseres på Driftstøtteordningen eller på tilskuddsordningen Regionale kompetansesentra for dans. Det har likevel vært en praksis at tilskuddsmottakere som er inne på ordningen ikke får avkortet støtten fra ett år til et annet, men at det blir gitt et signal ved at antall omsøkte år blir redusert, eller at det aktuelle tiltaket videreføres med et redusert beløp, alternativt på samme nivå som tidligere. Retningslinjene skal justeres i 2021.

Regionale kompetansesentra for dans

Tilskuddsordningens formål er å bidra til utvikling av regionale kompetansesentra for dans rundt om i landet. Midlene som tildeles skal gå til fagmiljøets utgifter til nettverksbygging, kompetanseheving og utgifter til lokaler og arenaer, residenstilbud, produsent- og konsulentbistand med mer. Det forutsettes lokal/regional medfinansiering på minimum 40 % av det totale offentlige tilskuddet.

Aktiviteter og resultater

Til søknadsfristen i september mottok Kulturrådet i alt 11 søknader. 2 søknader ble avvist på formelt grunnlag, 7 tiltak ble foreslått overført til post 74 Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m. og ble ikke realitetsbehandlet.

På innstilling fra faglig utvalg for dans ble det i rådsmøtet 15.-16.des 2020 bevilget tilskudd til et nytt kompetansesentra for dans: kr 200 000 for ett år til DansINN i Innlandet. I budsjettsøknaden til Kulturdepartementet for 2022 foreslår Kulturrådet at dette tiltaket overføres til post 74 sammen med de øvrige kompetansesentrene for dans og scenekunst. Ettersom det kun var to søknader som ble behandlet utgjør dette en tildelingsprosent på 50%.

Koronasituasjonen

De regionale kompetansesentrene for dans har helårsdrift, og tendenser om hvordan koronasituasjonen har påvirket dem vil først komme frem i rapportene for 2020. Muntlige tilbakemeldinger fra enkelte av de 11 kompetansesentrene på ordningen er at den daglige driften av sentrene stort sett har gått sin gang til tross for restriksjoner. Sentrene har blant annet omstilt seg til alternative digitale løsninger. De sentrene som tilbyr residensopphold, har i enkelte tilfeller utsatt planlagte avtaler pga. reiseforbud og/eller åpnet for residensopphold med lokale aktører. Det internasjonale arbeidet med kunstutveksling og nettverk er imidlertid satt helt på vent, og flere er bekymret for hvordan dette arbeides skal gjenopptas i fremtiden.

Ny Post 74 Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre

I statsbudsjett for 2021 ble de 11 tiltakene på Tilskuddsordningen for regionale kompetansesentra for dans flyttet til ny post 74 *Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m.* fra 2021. På denne posten vil tildelingene skje på politisk grunnlag, og tiltakene vil bli administrativt forvaltet i Kulturrådets fagadministrasjon. Flere av kompetansesentrene fikk en betydelig økning i overflytningen til ny post.

Siden opprettelsen av ordningen i 2010 er det vokst frem totalt 11 innovative kompetansesentre for dans. De ulike sentrene er spredt over hele landet og har lokale og regionale utspring. Resultatet av denne satsningen er at ordningen i dag bidrar til et variert spekter av sentra med ulike organisasjonsmodeller og kunstneriske profiler. Sentrene bidrar til kunstnerisk samarbeid på tvers av regionale og nasjonale grenser. Deres ulikheter er denne infrastrukturens styrke og det blir for fremtiden viktig å bevare og videreutvikle det særegne ved hvert senters virksomhet.

Et annet aspekt er utfordringen med å rekruttere nye kompetansesentre når det ikke lenger finnes en spisset ordning med dette som formål. Tilskuddsordningen scenekunsthaglige tiltak og publikasjoner er en annen ordningen på scenekunstmrådet som kan romme noen av de samme formålene som ordningen regionale kompetansesentra for dans. Scenekunsthaglige tiltak og publikasjoner gir flerårig prosjektstøtte til tiltak som bidrar til faglig utvikling og kompetanseutveksling i det profesjonelle scenekunsthfeltet. Denne ordningen gir derimot ikke de samme mulighetene for å søke tilskudd til driftsutgifter eller til residensordninger, men gir tilskudd til konferanser, kurs, seminarer, workshops og andre arrangementer der kunstneriske erfaringer presenteres eller utveksles. Dette gjelder også produsenttjenester. Et eksempel på et tiltak som mottar tilskudd til enkelte av sine aktiviteter over denne ordningen er Rad Art i Tromsø, som i begynnelsen av 2021 vil fusjonere sammen med Dansearena Nord til Senter for scenekunst. Ordningen forvaltes av faglig utvalg for scenekunst.

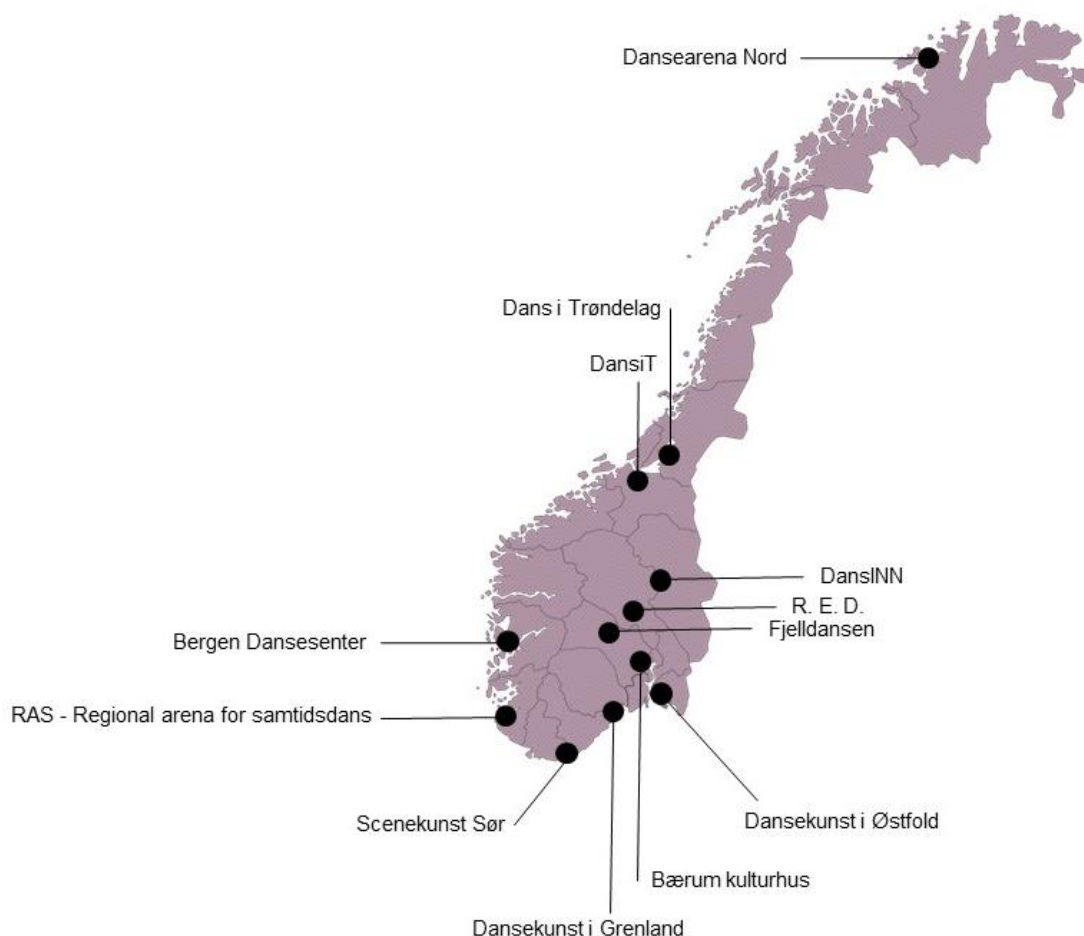
Flere av de regionale kompetansesentrene for dans mottar i dag også flerårig tilskudd fra ordninger som arrangørstøtte scenekunst og gjesteoppholdstøtten. Ved en overflytting til post 74 (fast statstilskudd) vil sentrene kunne bli rammet av hovedregelen. Den sier at institusjoner med fast statstilskudd ikke skal innvilges støtte fra Norsk kulturfond. Det er imidlertid viktig å understreke at rådet har anledning til å gjøre

unntak fra hovedregelen. Faglig utvalg for scenekunst mener at det er aktuelt å praktiseres unntak fra hovedregelen for de regionale kompetansesentrene for dans. Ordningens retningslinjer spesifiserer at tilskuddet skal gå til senterets utgifter til nettverksbygging, kompetanseheving og utgifter til lokaler og arenaer, residenstilbud, produsent- og konsulentbistand med mer. Det vil derfor være naturlig at de regionale kompetansesentrene for dans skal kunne søke tilskudd til andre deler av sin virksomhet, som for eksempel til visning av scenekunst over ordningene gjestespill/formidling og arrangørstøtte scenekunst.

Tilskuddsnivå 2021

Tiltak	Fylke	Tilskudd 2021
Bergen Dansesenter	Vestlandet	kr 765 000
Bærum kulturhus – Dans Sørøst-Norge	Viken	kr 2 340 000
Dans i Trøndelag	Trøndelag	kr 770 000
Dansearena nord	Troms og Finnmark	kr 3 030 000
Dansekunst i Grenland	Vestfold og Telemark	kr 970 000
Dansekunst i Østfold	Viken	kr 305 000
DansiT – Dansekunst i Trondheim og Midt-Norge	Trøndelag	kr 2 075 000
Fjelldansen	Innlandet	kr 460 000
R.E.D. (Residency Eina Danz)	Innlandet	kr 305 000
RAS – Regional Arena for Samtidsdans	Rogaland	kr 1 830 000
Scenekunst Sør	Agder	kr 615 000

Geografisk fordeling, tildelinger 2021

Scenekunstfaglige tiltak og publikasjoner

Tilskuddsordningen har som formål å styrke den faglige utviklingen og kompetanseutvekslingen i det profesjonelle scenekunstheltet. Det gis tilskudd til kurs, seminarer, workshops eller støtte til dokumentasjonsprosjekter og manuskriptutvikling for fagbøker.

Aktiviteter og resultater

Årsavsetningen for tilskuddsordningen var i 2020 på 5 000 000 kr. Det ble i løpet av 2020 behandlet i alt 59 søknader med en samlet søknadssum på kr 12 865 580. Det er fattet vedtak om bevilgning til i alt 26 scenekunstfaglige tiltak. Tildelingsprosenten for 2020 er på totalt 44 %.

Koronasituasjonen

Etter utbruddet av pandemien i mars 2020 har administrasjonen mottatt en del henvendelser som gjelder utsettelse av seminarer, foredragsrekker og faglige arrangement. Foreløpig har tilnærmet ingen tiltak blitt endelig avlyst. En del har blitt gjennomført, helt eller delvis, i annet format enn opprinnelig planlagt.

Det er grunn til å tro at koronasituasjonen har påvirket søknadstilfanget. Det virker som om potensielle søkere prioriterer annerledes og velger å satse på andre aktiviteter enn hva denne ordningen kan tilby under pandemiens begrensninger.

I likhet med en del andre ordninger har søknadstilfanget avtatt markant i løpet av året på denne ordningen, mens andre scenekunstordninger har registrert en økning. Dette siste gjelder først og fremst forprosjektordningen, som utvalget derfor har valgt å prioritere i større grad enn i andre år. Som en konsekvens av dette ble kr 834 000 omdisponert til forprosjektordningen i årets siste tildelingsrunde.

Tendenser

Av de 26 tildelingene som ble gjort i 2020 gjaldt de fleste, som i tidligere år, ulike typer kurs, seminarer og workshops. Til tross for at de fleste av tiltakene som mottar tilskudd faller inn i denne kategorien er det stor variasjon i tiltakenes faglige innretning.

Etter en kraftig økning i antallet søknader i 2019 virker det som at antallet søknader igjen har stabilisert seg på lavt nivå. Det blir interessant å følge med på hvordan dette utvikler seg videre, særlig sett i lys av den spesielle situasjonen scenekunsten befinner seg i, i påvirkning av pandemiens restriksjoner. Økningen i 2019 hadde sannsynligvis sammenheng med at det i forbindelse med gjennomføringen av en intern gjennomgang av støtteordningen ble avholdt diverse innspills- og dialogmøter med scenekunstheltet. Konklusjonene fra gjennomgangen resulterte i en endring av ordningens navn og retningslinjer som trådte i kraft fra og med første søknadsrunde i 2020.

De siste par årene har det vært en markant økning i antall søknader om publiseringsstøtte til faglige utgivelser. Det er rimelig å anta at dette har sammenheng med at flere har fått kjennskap til støtteordningen som en konsekvens av arbeidet med gjennomgangen og den påfølgende spissingen av ordningen. Dessverre har få av årets publiseringsstøttesøknader vært av faglig tilstrekkelig kvalitet til å motta bevilgning. For øvrig er det mange gode søknader og tildelingsprosenten er høy. Totalt i 2020 ble 44% av søknadene innvilget. For publiseringsstøttesøknadene isolert ligger tildelingsprosenten imidlertid på 23%.

Å stimulere til økt produksjon av faglitteratur er en av hovedmålsetningene med denne ordningen. Ved den siste justeringen og navneendringen av retningslinjene ønsket Kulturrådet å fremheve at det er mulig å søke publiseringsstøtte. Få og små akademiske fagmiljøer har vært en utfordring for scenekunstheltet en stund, ikke minst siden Teatervitenskap ved Universitetet i Oslo ble nedlagt i 2013. Det skrives få fagbøker på scenekunstheltet og det er et stort ønske å stimulere til økt produktivitet på dette området. Antallet søknader om publiseringsstøtte var noe høyere i 2019 og 2020, men vi fortsetter å oppfordre scenekunstheltet til å søke denne ordningen. Kulturrådet mottar relativt få søknader og planlegger å arrangere et fagseminar om scenekunstheltet publiseringer. Dette er foreløpig utsatt på grunn av koronapandemien og vil bli fulgt opp på et senere tidspunkt.

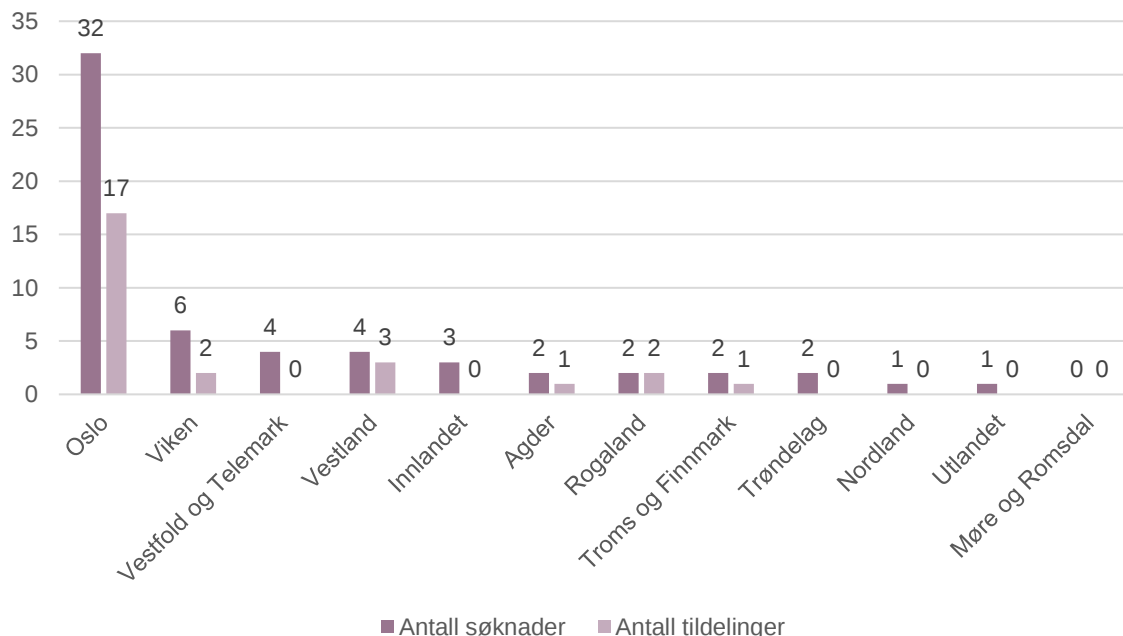
Det er også vanskelig å vurdere utfra det foreliggende grunnlaget om ordningen i sin nåværende form fungerer godt. De siste oppdaterte retningslinjene har bare fungert i 2020, og mange av arrangementene som vanligvis mottar tilskudd over ordningen har vært umulige å gjennomføre i dette året. Det er derfor all grunn til å se an utviklingen en stund til før man vurderer nye endringer.

Barn og unge

I løpet av 2019 er det behandlet 19 søknader rettet helt eller delvis mot målgruppen barn og unge. Av disse er det fattet vedtak om bevilgning til i alt 11 tiltak. Antallet søknader om støtte til tiltak rettet mot denne målgruppen var stadig dalende etter at tilskuddsordningens navn og retningslinjer ble spisset

våren 2017. I 2020 registreres det imidlertid igjen en økning sammenliknet med foregående år. En del av disse søknadene er imidlertid rettet bare delvis mot ungdom i tillegg til et voksent publikum. Fagutvalgets vurdering av de søknadene som retter seg utelukkende mot barn og unge er ofte at de faller utenfor ordningens formål, da de vanskelig kan vurderes som kompetansehevende for det profesjonelle feltet.

Geografisk fordeling 2020

Ny kunnskap om formidling av scenekunst og musikk

Pandemien har hatt brutale konsekvenser for scenekunsten som i stor grad har vært nedstengt på grunn av smittehensyn og de restriksjoner som følger disse. Scenekunsten, som i sin egenart fordrer tilstedeværelse av utøvere og publikum i tid og rom, er kanskje den mest sårbare av kunstartene i denne sammenheng. Det er imidlertid mange kreative scenekunstnere som finner andre veier til formidling av sin kunst; f.eks. utendørs i naturen, i byrom eller inn i digitale rom. Ettersom det er uvisst hvor lenge vi må leve med denne pandemien, er det viktig at Kulturrådet er lydhør for scenekunstnernes alternative løsninger. Alle utsettelsene av både produksjonsperioder og spilleperioder som i 2020 var forårsaket av restriksjonene knyttet til pandemien, forårsaker en opphopning av produksjoner som både vil søke produksjonslokaler og arenaer når pandemien slipper taket. I tillegg vil det kunne antas at de mange finansierte forprosjektene vil lede til nye produksjonssøknader om finansiering av nye scenekunstprosjekter. Uansett hvor lenge pandemien er aktiv, vil ettervirkningene av den skape utfordringer for norsk scenekunst i flere år fremover. Kulturrådet følger utviklingen tett.

Kunnskapsutvikling om formidling

Kulturrådet har et våkent blikk for hvordan støtteordningene fungerer med tanke på kunstformen og kunstfeltet de skal støtte. Kulturrådet videreutvikler tilskuddsordninger i takt med behovene i det frie scenekunstfeltet. Innføringen av felles ordninger for arrangørstøtte og forprosjektstøtte på tvers av

scenekunstens sjangre, er to eksempler på hvordan ordninger endres over tid for å holde tritt med utviklingen i kunst- og formidlingspraksis. Gjennom evalueringer, utredninger og andre FoU-prosjekter, innhenter Kulturrådet vesentlig kunnskap om så vel det frie scenekunstheltet som egne virkemidler og praksis.

I 2020 utlyste Kulturrådet utredningsprosjektet *Fri scenekunst og formidling*. Det var Telemarksforskning som fikk oppdraget og prosjektet skal ende opp i en utredning som ikke er en gjennomgang og evaluering av én enkelt tilskuddsordning, men snarere en utredning som ser på samspillet mellom ulike tilskuddsordninger både i og utenfor Kulturrådets portefølje. Visning av fri scenekunst skjer i et samspill mellom estetiske praksiser som kunstnerne initierer og infrastrukturen av arenaer og arrangører som normalt viser scenekunst. I dette skjæringspunktet spiller de kulturpolitiske virkemidlene som bidrar til formidling av scenekunst en viktig rolle. Prosjektet skal belyse både estetiske og strukturelle sider når det gjelder visning av fri scenekunst og skal også inkludere erfaringer med tilskuddsordninger og tiltak som bidrar til formidling både i og utenfor Norge.

I 2020 ble det igangsatt en evaluering med tittelen *Evaluering av Kulturrådets tilskuddsordning for musikkfestivaler og Kulturrådets virkemidler for festivalene på kunstområdene scenekunst, litteratur, visuelle kunst og tverrfaglige festivaler*. Formålet med evalueringen er å få innsikt i effekter og måloppnåelse for aktuelle ordninger på festivalområdet. Evalueringen skal gi grunnlag for å vurdere Kulturrådets eksisterende virkemidler for festivalene og hvilke eventuelle nye tiltak og satsinger som kan være relevante, samt kulturpolitiske prioriteringer. Evalueringen skal gi relevant kunnskap for utvalg og råd, fagadministrasjonen i Kulturrådet, bevilgende myndigheter, festivalfeltet og kultursektoren generelt.